

Державне бюро розслідувань

вул. Симона Петлюри, 15

м. Київ, 01032

Портнова Андрія Володимировича

вул. Євгена Коновальця, б. 36-В, кв.50

м. Київ, 01133

ЗАЯВА
про вчинені кримінальні правопорушення

Даною заявою повідомляю про обставини, які вказують на наявність ознак кримінальних правопорушень в діях групи осіб у складі: П.О.Порошенка (на час вчинення діянь обіймав посаду Президента України), О.В.Філатова (на час вчинення діянь обіймав посаду заступника Глави Адміністрації Президента України, до повноважень якого були віднесені питання, пов'язані з судоустройством), Голови Вищої кваліфікаційної комісії суддів України С.Ю.Козьякова, службових осіб Вищої ради юстиції (згодом – Вищої ради правосуддя) та інших службових осіб.

Вищезазначені особи протягом 2014 – 2019 років вчинили узгоджені та системні дії, спрямовані на отримання контролю над судовою системою України та захоплення державної влади в частині, що стосується здійснення правосуддя. Одним з елементів таких дій було умисне створення штучних перешкод для призначення суддів безстроково після закінчення п'ятирічного строку їх повноважень з боку Президента України та службових осіб його Адміністрації, ВРП, ВККС. Наслідком відповідних діянь, крім іншого, стала розтрата бюджетних коштів у надзвичайно великих розмірах, оскільки велика кількість суддів роками продовжували отримувати суддівську винагороду, не здійснюючи при цьому правосуддя у зв'язку з нерозглядом питання їх призначення безстроково та відсутністю повноважень.

Так, у 2018 році Вища рада правосуддя внесла Президенту України (на той час П.Порошенку) 390 подань щодо призначення суддів, у яких закінчився п'ятирічний строк повноважень, причому станом на початок лютого 2019 року щодо 132 відповідних подань не було видано указ Президента про призначення на посаду (<https://sud.ua/ru/news/publication/135423-chomu-prezident-ne-priznachayet-suddiv-ukaziv-chekayut-rokami-spisok>).

Важливо що у багатьох із цих суддів повноваження закінчилися 2 – 3 роки тому, а укази Президента України з моменту внесення подання не вдавалися місяцями. Разом з цим, згідно з вимогами Закону України «Про судоустройство та статус суддів» Президент України зобов'язаний видати указ про призначення судді *не пізніше тридцяти днів із дня отримання відповідного подання*, при цьому призначення на посаду судді здійснюється Президентом України *на підставі та в межах подання* Вищої ради правосуддя (раніше –

Вищої ради юстиції), без перевірки додержання встановлених Законом вимог до кандидатів на посаду судді та порядку проведення добору чи кваліфікаційного оцінювання кандидатів (стаття 74 Закону №2453-VI від 07.07.2010 (викладений в новій редакції Законом №192-VIII від 12.02.2015 р.), стаття 80 Закону №1402-VIII від 02.06.2016). Отже, відсутні будь-які підстави, які б дозволяли Президенту України відкладати підписання або взагалі не підписувати указ про призначення судді, а повноваження Глави Держави в цій частині є суто церемоніальними.

Упродовж зазначеного строку, починаючи з моменту закінчення повноважень, відповідні судді продовжують отримувати суддівську винагороду та не вправі здійснювати правосуддя.

Оцінюючи масштаби збитків завданих державі бездіяльністю уповноважених суб'єктів потрібно зазначити, що на кінець 2018 року повноваження закінчилися у 1242 суддів або 24 відсотків від наявного суддівського корпусу, який налічував майже 5300 суддів (<https://dsa.court.gov.ua/dsa/pres-centr/news/614862/>).

Станом на 1 квітня 2019 року за даними голови Ради суддів України кількість суддів без повноважень налічувала 1157, у двох десятках суддів суддів взагалі не було, а ще у декількох десятах суддів працював лише один суддя (<http://rsu.gov.ua/ua/news/oleg-tkacuk-stanom-na-pocatok-2019-roku-za-statnoi-ciselnosti-u-7200-kvalifocinuvanna-uspisno-projsov-lise-2151-sudda-z>).

Здійснюючи підрахунок збитків, заподіяніх державі лише в результаті виплати суддівської винагороди, потрібно враховувати, що нарахування суддівської винагороди суддям, наприклад, у 2018 році, здійснювалося відповідно до пунктів 23, 24 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 року, частини 3 статті 133 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та пункту 3 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 6 грудня 2016 року і відповідно:

1) базовий розмір посадового окладу суддів, що не пройшли кваліфікаційного оцінювання та у яких закінчився строк повноважень, складав 10 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, розмір якого встановлено на 1 січня календарного року, тобто у 2018 році він становив 17 620 грн.;

2) базовий розмір посадового окладу суддів, що пройшли кваліфікаційне оцінювання, але у яких закінчилися повноваження, складав 20 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, розмір якого встановлено на 1 січня календарного року, тобто у 2018 році він становив 35 240 грн.

Таким чином, якщо взяти загальну кількість суддів, які не здійснювали правосуддя у зв'язку із закінченням строку повноважень на кінець 2018 року – 1242 суддів і мінімальний базовий оклад, який могли отримувати такі судді – 17 620 грн., то відповідно можна зробити висновок, що за місяць держава виплачувала таким суддям не менше 21 млн. 885 тис. грн.

При цьому потрібно враховувати, що з прийняттям рішення Конституційного Суду України від 4 грудня 2018 року розміри виплат суддям,

які не здійснюють повноваження, істотно зросли, оскільки відповідно до пункту 1 резолютивної частини цього рішення та з урахуванням пункту 3 розділу II «Прикінцеві та переходні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 6 грудня 2016 року, базовий посадовий оклад становить 15 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, розмір якого встановлено на 1 січня календарного року.

Крім того, з 1 січня 2019 року зріс і розмір базового посадового окладу для суддів, які пройшли кваліфікаційне оцінювання, – до 25 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, розмір якого встановлено на 1 січня календарного року.

Таким чином, починаючи з 1 січня 2019 року, кожному судді, який не здійснює правосуддя у зв'язку із закінченням строку повноважень, держава виплачує як мінімум 28 815 грн. (1921 грн. х 15). Беручи до уваги, що станом на квітень 2019 року кількість суддів без повноважень складала 1157 осіб, то відповідно лише мінімально держава виплачувала таким особам щомісяця 33 млн. 339 тис. грн.

Періодично інформація про виплачені кошти публікувалася і органами влади.

Зокрема, за даними, опублікованими Вищою кваліфікаційною комісією суддів України лише станом на 1 травня 2016 року 689 суддям місцевих судів загальної юрисдикції, у яких закінчився п'ятирічний строк повноважень було виплачено більше 186 млн. грн. (<https://www.vkksu.gov.ua/ua/news/dierzawna-sudowa-administraciia-ukraini-nadala-informaciu-shtchodo-zdijsnienich-wiplat-suddiam-u-iakich-zakintchiwsia-piatiritschnij-strok-pownowazien-ta-stosowno-iakich-wniesieno-podannia-do-wierchownoi-radi-ukraini-dlia-nbrannia-ich-na-posadu-suddi-biez/>).

За даними Рахункової палати, опублікованими у Звіті про результати ефективності використання бюджетних коштів на забезпечення здійснення правосуддя місцевими господарськими судами від 18 грудня 2018 року № 32-6, у господарських судах у період з 1 січня 2017 року по 1 жовтня 2018 року 188 суддів не здійснювали правосуддя у зв'язку із закінченням п'ятирічного строку призначення на посаду і за цей період таким суддям виплачено суддівську винагороду у загальній сумі 52 млн. 600 тис. грн., що є непродуктивним використання коштів державного бюджету (http://www.acrada.gov.ua/doccatalog/document/16758815/Zvit_32-6_2018.pdf?subportal=main).

Крім виплати суддям суддівської винагороди, яку вони отримують без виконання своїх професійних обов'язків, бездіяльність П'ятого Президента України, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Вищої ради правосуддя щодо своєчасного розгляду питань про призначення суддів, у яких закінчився 5-річний строк повноважень, а також звільнення у період 2014-2019 років значної кількості суддів – привели до безпрецедентного погіршення ситуації із здійсненням правосуддя: ускладнення доступу до правосуддя (а в деяких адміністративних одиницях фактично повне унеможливлення такого доступу), суттєве зниження оперативності та якості правосуддя. Це, в свою чергу, потягнуло за собою підрив авторитету судової влади та держави загалом.

Так, станом на початок червня 2019 року в Україні 14 судів не здійснюють правосуддя у зв'язку з відсутністю суддів або повноважень у суддів, а у 154 судах кількість суддів, що здійснюють правосуддя, становить менше 60 відсотків від штатної чисельності (<https://dsa.court.gov.ua/dsa/pres-centr/news/725745/>).

Незважаючи на зазначену ситуацію із призначенням суддів, у яких закінчилися повноваження, Вища кваліфікаційна комісія суддів України не проводить кваліфікаційне оцінювання суддів та не виконує рішення органів суддівського самоврядування

Зокрема, 19 квітня 2019 року Рада суддів України прийняла рішення, яким вказала ВККС на необхідність у найкоротші терміни провести співбесіди із суддями, повноваження яких припинились та які очікують виклик на співбесіду протягом більше шести місяців, а також провести кваліфікаційне оцінювання суддів, повноваження яких закінчилися та, які працюють в судах, що не здійснюють правосуддя (<http://rsu.gov.ua/uploads/article/risenna-rsu-no-18-vid-19042019-s-f80ac7fc59.pdf>).

Станом на початок червня 2019 року Рада суддів України констатувала, що відповідне рішення не виконується і ВККС затягує процес кваліфікаційного оцінювання суддів, у яких припинилися повноваження, зокрема, у проблемних судах (<http://rsu.gov.ua/ua/news/persocergovim-zavdannam-organiv-sudovoii-vladi-e-zabezpecenna-zdijsnenna-pravosudda-u-derzavi>).

Згідно з частинами 3 та 4 статті 5 Конституції України право визначати і змінювати конституційний лад в Україні належить виключно народові і не може бути узурковане державою, її органами або посадовими особами; ніхто не може узурпувати державну владу.

Конституційний Суд України в своєму Рішенні №6-рп від 05.10.2005 р. зазначав, що узурпація державної влади означає неконституційне або незаконне її захоплення органами державної влади чи органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами, громадянами чи їх об'єднаннями тощо. Гарантією недопущення узурпації державної влади є, зокрема, положення, згідно з яким органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (частина друга статті 19). Положення частини четвертої статті 5 Конституції України "ніхто не може узурпувати державну владу" треба розуміти як заборону захоплення державної влади шляхом насилия або в інший неконституційний чи незаконний спосіб органами державної влади та органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами, громадянами чи їх об'єднаннями.

Однак, група осіб на чолі з П.О.Порошенком здійснила системні дії, спрямовані на захоплення влади (присвоєння владних повноважень, які не належать їм згідно з вимогами закону). Внаслідок таких дій, незважаючи на те, що Конституція та закони України не передбачають відповідних повноважень

для Президента України, а навпаки відводять йому сuto церемоніальну роль в питанні призначення суддів, через створення штучних перешкод у призначенні суддів безстроково, затягування або взагалі не підписання указів, Президент України *de facto* присвоїв повноваженнями здійснювати відбір суддів, які отримають повноваження на здіснення правосуддя, а які не отримають і продовжать перебувати невизначений час у статусі судді без повноважень.

Вищезазначені обставини свідчать про те, що О.В.Філатов, С.Ю.Коз'яков та інші службові особи на чолі з П.О.Порошенком, який на той час обіймав посаду Президента України, діючи умисно, у складі організованої групи, об'єднаної єдиним умислом, з корисливих та інших особистих мотивів, з метою одержання неправомірної вигоди, будучи представниками влади, шляхом використання свого службового становища, вчинили діяння, спрямовані на захоплення в незаконний спосіб державної влади у частині призначення суддів, формування та використання системного механізму незаконного впливу на здіснення правосуддя, як форми втручання в діяльність суддів з метою забезпечення ухвалення бажаних судових рішень, перешкодження виконанню суддями службових обов'язків щодо неупередженого здійснення судочинства.

Одним з елементів зазначеного механізму впливу стало умисне створення штучних перешкод для призначення суддів безстроково після закінчення їх п'ятирічних повноважень у формі невнесення в передбачені законом строки необхідних подань, нездійснення погоджень та підготовки необхідних документів, непідписання указів про призначення суддів безстроково, непроведення кваліфікаційного оцінювання суддів, повноваження яких закінчилися, та інших діянь з затягування процесу вирішення питання про призначення суддів безстроково та отримання ними повноважень для здійснення правосуддя.

Вказані штучні перешкоди, зокрема, призвели до:

- створення можливості впливу на суддів шляхом прискорення або уповільнення їх призначення безстроково в залежності від готовності надати гарантії лояльності до представників влади та згоди здійснювати правосуддя у відповідності до зовнішніх вказівок і, як наслідок, формування залежного від влади суддівського корпусу в судах України;

- використання затягування призначення в якості «покарання» суддів, які не погоджувалися виконувати незаконні вказівки представників влади, та усунення від здійснення правосуддя нелояльних владі суддів:

- створення підстав для притягнення до відповідальності фактично будь-кого з числа суддів через унеможливлення розгляду ними судових справ у строки, передбачені законом, у зв'язку з значним недоукомплектуванням штату суддів та, як наслідок, істотного зростання навантаження на працюючих суддів;

- створення умов, які фактично унеможливили швидкий розгляд судами резонансних судових справ, фігурантами яких є представники влади.

Зазначені діяння групи осіб на чолі з П.О.Порошенком спричинили істотну шкоду правам та інтересам громадян, державним та громадським інтересам, а саме: до необґрунтованої розтрати коштів державного бюджету в надзвичайно великих розмірах (сотні мільйонів гривень), значного ускладнення доступу громадян до правосуддя і суттєвого погіршення його оперативності, зниження рівня незалежності судової гілки влади, підтриму авторитету органів державної влади.

Викладені вище обставини дають достатні підстави стверджувати, що в діях осіб, які діяли у складі організованої групи, можуть бути наявні ознаки злочинів (в тому числі організація, пособництво чи інші форми співучасти), зокрема, передбачених:

- ст. 109 КК України: дії, вчинені з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, а також змова про вчинення таких дій;

- ст. 376 КК України: втручання в будь-якій формі в діяльність судді з метою перешкодити виконанню ним службових обов'язків або добитися внесення неправосудного рішення.

Належним чином перевірити викладені в цій заяві обставини, встановити всі протиправні дії та їх обставини, точну кримінально-правову кваліфікацію діянь, усіх осіб, які могли бути причетними до ймовірних злочинних дій, можливо під час належного здійснення досудового розслідування.

Згідно з чч. 1, 4 статті 214 КПК України слідчий, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення зобов'язаний внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань, розпочати розслідування та через 24 години з моменту внесення таких відомостей надати заявнику витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань. Слідчий, прокурор, інша службова особа, уповноважена на прийняття та реєстрацію заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, зобов'язані прийняти та зареєструвати таку заяву чи повідомлення. Відмова у прийнятті та реєстрації заяв чи повідомлення про кримінальне правопорушення не допускається.

Згідно з пунктом 1 частини 4 статті 216 КПК України досудове розслідування злочинів, вчинених Президентом України, повноваження якого припинено, Прем'єр-міністром України, членом Кабінету Міністрів України, першим заступником та заступником міністра, членом Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг,

Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Антимонопольного комітету України, Головою Державного комітету телебачення і радіомовлення України, Головою Фонду державного майна України, його першим заступником та заступником, членом Центральної виборчої комісії, народним депутатом України, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, Директором Національного антикорупційного бюро України, Генеральним прокурором, його першим заступником та заступником, Головою Національного банку України, його першим заступником та заступником, Секретарем Ради національної безпеки і оборони України, його першим заступником та заступником, Постійним Представником Президента України в Автономній Республіці Крим, його першим заступником та заступником, радником або помічником Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України, суддею, працівником правоохоронного органу, особою, посада якої належить до категорії "А" здійснюють слідчі органів державного бюро розслідувань.

На підставі викладеного та керуючись ст.ст. 214, 216 КПК України,

ПРОШУ:

1. Внести до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомості про кримінальні правопорушення, зокрема, передбачені ст.ст. 109, 376 КК України, ознаки яких вбачаються в діях П.О.Порошенка, О.В.Філатова, С.Ю.Коз'якова та інших службових осіб.
2. Розпочати відповідне досудове розслідування.
3. Направити документ, що підтверджує прийняття і реєстрацію заяви про кримінальні правопорушення, та відповідний витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань.

26 червня 2019 року

А.В.Портнов